

نام و نام خانوادگی:

مقطع و (شسته): پایه نهم

نام پدر:

شماره داوطلب:

تعداد صفحه سؤال: ۲ صفحه

جمهوری اسلامی ایران

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران

دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

نام درس: مطالعات اجتماعی

نام دبیر: رضا قاسمی

تاریخ امتحان: ۲۰ / ۱۰ / ۱۳۹۹

ساعت امتحان: ۰۰ : ۰۰ : ۱۰ صبح / عصر

مدت امتحان: ۷۵ دقیقه

محل مهر و امضاء مدیر	نمره به عدد:	نمره به حروف:
	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:
بارم	سوالات	
۱/۵	۱	جای خالی را در جملات زیر با کلمات مناسب تکمیل کنید: الف) انگلیسی ها را نیز وادار کردند که با جدایی قسمت شرقی سیستان و بلوچستان از ایران موافقت کند. ب) بخش عمده‌ای از بیابان‌های گرم و خشک جهان در مجاورت مدار رأس‌السرطان و واقع شده‌اند. ج) آب و هوای در تمام طول سال، گرم است و در آن، دو فصل خشک و مرطوب وجود دارد.
۱/۵	۲	به سوالات چهارگزینه‌ای زیر پاسخ دهید. ۱- هنگام به قدرت رسیدن صفویان در ایران، کدام حکومت‌ها به فکر گسترش قلمرو و تاختن به مرزهای ایران بودند؟ الف) عثمانی - افغان‌ها (ب) ازبکان - عثمانی (ج) ازبکان - آق‌قیونلوها (د) شیانیان - عثمانی ۲- میرزا تقی خان امیرکبیر صدر اعظم کدام یک از شاهان قاجار بود و کدام مدرسه را تأسیس کرد؟ الف) ناصرالدین شاه - دارالفنون (ب) مظفرالدین شاه - دارالعلم ج) آقا محمد خان - دارالفنون (د) محمدعلی شاه - مدرسه خان ۳- منظور از یعنی رفتن مردم از جایی به جای دیگر به منظور کار یا زندگی. الف) ترک مکان (ب) جابه‌جایی (ج) مهاجرت (د) ارتقاء
۲	۳	درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید. الف) برخی از دانشمندان معتقدند که جنگل‌های استوایی حدود ۵۰ درصد اکسیژن سیاره زمین و ۵۰ درصد رطوبت جو را تولید می‌کنند. ب) بیشترین وسعت ساوان در قاره آسیاست. آب و هوای ساوان در تمام طول سال، گرم است و در آن، دو فصل خشک، و مرطوب وجود دارد. ج) تایگا زمستان‌های طولانی دارد و سرمای هوا در آن، بسیار شدید است؛ به طوری که به زیر ۳۴ درجه سانتیگراد نیز می‌رسد. د) هر چه از سطح زمین بالاتر برویم، فشار هوا کم می‌شود. به همین دلیل، فشار هوا در سطح دریاها زیاد و در ارتفاعات و کوهستان‌ها زیاد است.
۱	۴	نصف‌النهار را با تقسیم‌بندی آن شرح دهید.
۱	۵	اختلاف زمان در مناطق مختلف زمین چگونه صورت می‌گیرد؟

ردیف	سؤالات	بارم
۶	رنگ زرد و قهوه‌ای در نقشه ناهمواری‌های جغرافیایی نشانگر چه پدیده‌هایی است؟	۱
۷	ایوان خشکی و شیب قاره را تعریف کنید.	۱
۸	دوری و نزدیکی به اقیانوس‌ها و دریاها چگونه بر آب و هوای جهان تأثیر می‌گذارد؟	۱
۹	بیوم ساوان را به طور کامل معرفی کنید.	۱
۱۰	تخریب جنگل‌های استوایی در کدام کشورها و به چه علت‌هایی صورت گرفته است؟	۱
۱۱	در چه صورتی رشد جمعیت و افزایش جمعیت جوان یک نعمت بزرگ و مایه پیشرفت خواهد بود؟	۱
۱۲	نابرابری جهانی یا بین‌المللی به چه معناست؟	۱
۱۳	معمولاً میزان ثروت مادی و رشد اقتصادی کشورها را با چه عواملی اندازه‌گیری می‌کنند؟	۱
۱۴	حکومت صفوی چگونه در سرایشی سقوط افتاد؟ شرح دهید.	۱
۱۵	رونق تجارت در زمان کدام شاه صفوی و به چه عللی رخ داد؟	۱
۱۶	در دوره سی ساله فرمانروایی کریم خان زند چه اقداماتی صورت گرفت؟	۱
۱۷	نتیجه اعتراض مردم و علما پس از اعتراض به معاهده گلستان چه بود؟ توضیح دهید.	۱
۱۸	دو مورد از اقدامات عباس میرزا برای پیشرفت ایرانیان را بنویسید.	۱



اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۱۲ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

نام درس: مطالعات اجتماعی
نام دبیر: رضا قاسمی
تاریخ امتحان: ۱۰ / ۱۳۹۹
ساعت امتحان: ۱۰:۰۰ صبح / عصر
مدت امتحان: ۷۵ دقیقه

کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	ناصرالدین شاه - راس الجدی - ساوان	
۲	ب - الف - ج	
۳	ص - غ - ص - غ	
۴	نصف النهارها نیمدایره‌های فرضی هستند که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده‌اند و طول مساوی دارند. برای درجه‌بندی نصف النهارها، نصف النهاری را که از رصدخانه گرینویچ در شهر لندن عبور میکند به عنوان نصف النهار مبدأ انتخاب کرده‌اند. نصف النهار مبدأ و امتداد آن در سوی دیگر کره، زمین را به دو نیمکره مساوی شرقی و غربی تقسیم کرده است. نصف النهار مبدأ، صفر درجه و نصف النهارهای دیگر از ۰ تا ۱۸۰ درجه غربی و ۱۸۰ درجه شرقی درجه‌بندی شده‌اند؛ زیرا محیط زمین ۳۶۰ درجه است.	
۵	نتیجه حرکت وضعی زمین، پدید آمدن شب و روز و اختلاف ساعت است. وقتی نیمه‌ای از زمین در مقابل خورشید قرار می‌گیرد، تمام نقاطی که روی یک نصف النهار قرار دارند، در یک زمان خورشید را در آسمان مشاهده می‌کنند. وقتی خورشید درست روی نصف النهار مبدأ قرار می‌گیرد، در همه شهرهایی که روی این نصف النهار از شمال اروپا تا جنوب آفریقا قرار گرفته‌اند، هنگام ظهر است. در همین حال، مردم کشورهای دیگر که در شرق گرینویچ قرار دارند، خورشید را زودتر دیده‌اند و بنابراین، از ظهرشان گذشته است.	
۶	رنگ زرد و قهوه‌ای، فلات‌ها و کوههای بلند را نشان می‌دهد. فلات‌ها سرزمینهایی نسبتاً هموار اما مرتفع‌اند که از اطراف به سرزمینهای کم ارتفاع و پست منتهی می‌شوند.	
۷	در جاهایی که اقیانوسها با خشکی تماس دارند، اغلب ناحیه‌های کم عمق با ژرفایی کمتر از ۲۰۰ متر دیده میشود که به آن فلات قاره یا ایوان خشکی میگویند. فلات قاره در دریاها و دریاچه‌ها نیز دیده میشود و در برخی از آنها جزیره‌هایی سر از آب بیرون آورده‌اند. معمولاً فلات قاره‌ها از نظر وجود منابع سرشار نفت و گاز و جزایر ماهیگیری اهمیت زیادی دارند. بعد از فلات قاره ناگهان شیب زیاد میشود و تا عمق ۲۰۰۰ تا ۵۰۰۰ متری ادامه مییابد؛ به این بخش شیب قاره می‌گویند.	
۸	خشکیها زودتر از آبها گرم میشوند و سریعتر گرمای خود را از دست میدهند. آبها بیشتر از خشکیها گرما را در خود ذخیره میکنند. به همین سبب، اقیانوسها و دریاها موجب اعتدال دمای نواحی مجاور خود در زمستان و تابستان میشوند و گرما و سرمای مناطق را کاهش میدهند.	
۹	ساوان منطقه علفزارها با درختان تک و منفرد است که در مجاورت جنگلهای استوایی واقع شده است. بیشترین وسعت ساوان در قاره آفریقا است. آب و هوای ساوان در تمام طول سال، گرم است و در آن، دو فصل خشک، و مرطوب وجود دارد. ساوان از نظر تنوع جانوری بسیار غنی است. در ساوان، علفخواران تنومند چون گورخر، فیل، زرافه و کرگدن فراوانند و گوشتخواران درنده، چون شیر از این گیاهخواران تغذیه می‌کنند. درختان بائوباب از گونه‌های گیاهی مشهور ساوان هستند.	
۱۰	تخریب جنگلهای استوایی در برخی از کشورها مانند برزیل و اندونزی بسیار گسترش یافته و باعث نابودی بسیاری از گونه‌های گیاهی و جانوری شده است. در جنگلهای آمازون، مدت‌های طولانی تعداد بسیار کمی از قبایله‌ها به صورت پراکنده زندگی میکردند. در پنجاه سال اخیر، کشاورزی و دامداری و تجارت الوار و استخراج معادن طلا و بوکسیت آلومینیم موجب تخریب یا جنگل زدایی در این منطقه شده است.	

۱۱	چنانچه در یک کشور برای آموزش صحیح و کار و تأمین شغل جوانان برنامه‌ریزی مناسب و سرمایه‌گذاری صورت بگیرد، رشد جمعیت و افزایش جمعیت جوان یک نعمت بزرگ و مایه پیشرفت خواهد بود.
۱۲	به این معنی که از نظر ثروت و درآمد، کیفیت زندگی مردم و دسترسی به مسکن مناسب، آموزش، بهداشت، اشتغال، گذران اوقات فراغت، و نظایر آن تفاوت‌های زیادی بین کشورها دیده میشود.
۱۳	معمولاً میزان ثروت مادی و رشد اقتصادی کشورها را با تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه اندازه‌گیری میکنند.
۱۴	پس از مرگ شاه عباس اول، چهار پادشاه دیگر بر تخت شاهی تکیه زدند که بعضی از آنها توانایی و لیاقت اداره کشور را نداشتند. سیاست کشتن و کور کردن شاهزادگان و یا بازداشتن آنها از حکومت ولایتها و آموختن شیوه کشورداری، موجب شد سلسله صفوی پس از شاه عباس اول از داشتن پادشاهی لایق و توانمند محروم بماند. در نتیجه ضعف و بی لیاقتی شاهان، مقامهای کشوری و لشکری دچار اختلاف و درگیری شدند و از انجام دادن مسئولیتهای مهم خود بازماندند. بنابراین، امور حکومت مختل شد و هرج و مرج کشور را فراگرفت. در چنین اوضاع نابسامانی، گروهی از افغانها در قندهار سر به شورش برداشتند و پس از پیروزی بر حاکم آن ولایت، به سوی اصفهان حرکت کردند. سلطان حسین صفوی که نمیتوانست با این گروه شورشی کوچک مقابله کند، پس از چند ماه محاصره، به ناچار تسلیم آنان شد.
۱۵	در عصر صفوی به دلیل یکپارچه بودن سرزمین ایران و وجود نظم و امنیت در سراسر کشور، تجارت داخلی و خارجی پروتق بود. شاهان صفوی، به خصوص شاه عباس اول، برای گسترش تجارت کوشش بسیار کردند. در آن دوره، شبکه وسیعی از راهها و کاروانسراها در سراسر ایران ایجاد شد که نظیر آن در کمتر کشوری وجود داشت.
۱۶	دوران فرمانروایی کریمخان سی سال طول کشید. در این دوران، ثبات و آرامش نسبی در سراسر کشور به وجود آمد و در نتیجه، اوضاع اجتماعی و اقتصادی بهتر شد. در این زمان، بناهای مهمی مانند بازار وکیل، مسجد وکیل، حمام وکیل و ارگ کریمخان در شیراز، پایتخت زندیه، ساخته شد و فعالیتهای علمی و فرهنگی در آن شهر رونق گرفت.
۱۷	مردم ایران که از عهدنامه گلستان ناخشنود بودند، با فتوای علما برای آزاد کردن سرزمینهای اشغالی بسیج شدند. سپاه ایران که از جنگاوران ایلها و نیروهای داوطلب مردمی تشکیل شده بود، بهسرعت مناطق اشغال شده را آزاد کرد. روسیه با تمام قوا و تجهیزات خود وارد جنگ شد و با شکست دادن سپاه ایران، عهدنامه ترکمانچای را — که ننگین تر از قرارداد گلستان بود — به کشور ما تحمیل کرد. بر اساس این قرارداد، سرزمینهای ایرانی شمال رود ارس به تصرف روسیه درآمد؛ ایران از کشتیرانی در دریای مازندران محروم شد.
۱۸	یکی از اقدامات عباس میرزا برای پیشرفت ایران فرستادن افرادی به انگلستان برای فراگیری علوم و فنون جدید بود. این افراد و کسان دیگری که پس از اینها برای تحصیل در رشته های فنی، نظامی و پزشکی به اروپا رفتند، به تدریج زمینه آشنایی ایرانیان را با دستاوردهای تمدن اروپا فراهم آوردند. آنها کنجکاو بودند که بدانند دلیل پیشرفتهای علمی و صنعتی کشورهای اروپایی چه بوده است. عباس میرزا همچنین برای آگاهی از اوضاع کشورهای اروپایی، دستور داد کتابهایی را در موضوع تاریخ آن کشورها به فارسی ترجمه شد.
<p style="text-align: center;">جمع بارم : ۲۰ نمره</p> <p style="text-align: center;">نام و نام خانوادگی مصحح : رضا قاسمی</p> <p style="text-align: center;">امضاء:</p>	